

Literatuur:

Verhalen van een leven

Gevestigde en nieuwe schrijvers 1990-2015

Na de val van de Berlijnse Muur begonnen levensverhalen aan een opmars in de Duitse literatuur. Vooral de verhalen van mensen en families die tijdens de Tweede Wereldoorlog of in de DDR leefden, stonden in de belangstelling. Schrijvers gebruikten voor deze verhalen niet zelden hun eigen biografie. Later verschenen ook biografische boeken over andere periodes.

Martin Walser (1927) verwerkte het thema van de nationaalsocialistische jeugd in zijn roman 'Ein springender Brunnen' (1998). De lezer volgt Johann, die opgroeit aan het Bodenmeer. Hij geniet een tamelijk beschermde jeugd tegen de achtergrond van het fascisme. Christa Wolf (1929-2011) sneed hetzelfde thema al eerder aan in haar roman 'Kindheitsmuster' (1976).

Walsers boek werd ook wel vergeleken met de romantrilogie 'Der Laden' (1992) van Erwin Strittmatter. De vergelijking gaat slechts gedeeltelijk op omdat Strittmatters werk bijna de hele twintigste eeuw behandelt. Toch draaien beide boeken om hetzelfde thema: de Heimat als een plek van geborgenheid, als een imaginaire plaats voor verzoening.

In levensverhalen speelt de jeugd vaak een belangrijke rol. In 'Die Verteidigung der Kindheit' (1991) schrijft Walser over de jaren na 1945. Christoph Hein (1944) vertelt in zijn boek 'Von allem Anfang an' (1996) over het leven in de DDR van de jaren vijftig.

De trend om levensverhalen van bekende persoonlijkheden in romanvorm te beschrijven werd ook steeds populairder. Het geeft schrijvers de mogelijkheid om hun personage ontmoetingen en gesprekken, gedachtes en gevoelens te laten hebben die nooit op historische echtheid kunnen worden getoetst. De lezer kan zich hierdoor goed inleven in het personage.

'Ein liebender Mann' (2008) van Walser bijvoorbeeld houdt bij de beschrijving van een verliefdheid van de al oude Goethe het midden tussen feit en fictie. Daniel Kehlmann (1975) beschrijft de levens van wereldreiziger Alexander von Humboldt en wiskundige Carl Friedrich Gauß op eenzelfde gefictionaliseerde manier in zijn succesvolle 'Die Vermessung der Welt' (2005). Over de wat minder beroemde

wereldhandelaar en -reiziger Richard Francis Burton gaat 'Weltensammler' (2006) van Ilija Trojanow (1965).

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/naslagwerk/1556/verhalen-van-een-leven>